ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ՊԱՏՄԱՆՔ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԿԱՆԽԻԿ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
. Պոլսոյ համար	6 մէճիտ	3 մէճ.
Գաւառաց	» 7 »	3 1/2 »

Direction du journal arménien
HAÏRÉNIK CONSTANTINOPLE
20—Bab-Aly djadéssi—20

10 վարա

ՕՐԱԳԻՐ

10 վարա

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊԱՏՄԱՆՔ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ ի վերաբերեալ որ ե է նամակ եւ գրութիւն պէտք է ուղղել առ Տճօրէն-Խմբագիր Կ. Պոլիս Պապը Ալի ճատտեսի բիւ 20 Ճիվէլիկեան տպարան ։

Gérant-Responsable
M. MELIKIAN

ՏԱՍՆԵՒԵՕԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 2161 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 18 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1886 (Ն. Տ.) 30 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՌՈՆ ՆԻԿՈԼԱՅԻՒ ՊԱՇՏՕՆԱԳԻՐԸ

Արեւելք օգոստ. 7ին հրատարակեց կովկասու վոխարքային նախկին Դիւանատան կառավարիչ Պառոն Նիքոլայիի մի պաշտօնագիրը ի վերայ Ռուս քաղաքականութեան ի մասին Հայրապետական աթոռոյ Ս. Էջմիածնի, խոստանալով քննել զայդ պաշտօնագիրը մասնաւոր յօդուածովք ։

Մենք եւս այդ տեղեկագրի հրատարակութիւնը սեռնելէ յետոյ, խոստացանք դրել և հրատարակել անոր նկատմամբ մեր տեսութիւնները, բայց Արեւելքի քննութիւններէն յետոյ ։

Արեւելք իւր Ա. յօդուածն հրատարակեց օգոստ. 9ին, Բ. յօդուածը օգոստ. 16ին, Գ. յօդուածը օգոստ. 27ին, Դ. յօդուածն ալ սեպտ. 4ին ։ Այս թուականէն ի վեր ամբողջ երկու ամիս և կէս անցաւ, ոչ եւս երեւցաւ այլ յօդուած և ոչ իսկ ծանուցուեցաւ թէ վերջինն էր Դ. յօդուածն։

Ուստի այլ եւս սպասել հարկ չենք դատիր, և կ'սկսինք գրել մեր տեսութիւնները այդ պաշտօնագրի նկատմամբ, ըստ կարի համառօտ ։

Ա

1882 դեկտ. 6ին Դէորդ կաթողիկոս հանգեաւ ի Տէր ։

Պառոն Նիքոլայիի պաշտօնագիրը թէև թուական չիկրեր, բայց կերեւի թէ Դէորդ կաթողիկոսի մահուանէն քիչ ժամանակ յետոյ, յառաջ քան ղնախապատրաստուելիւն ընտրութեան յաջորդին, խմբագրուած է այն։ Որպէս պաշտօնագիրն եւս ղնոյն կը հաստատէ սապէս սկսելով. «Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի մահն ի 6 դեկտ. 1882 թուականի և այս դէպքի պատճառով ամենայն Հայոց Հայրապետական մօտերումս կատարուելիք ընտրութիւնն անհրաժեշտ է կացուցանում հասուն քննութեանց ենթարկել, պետական բարձր շրջաններուն մէջ, հեռեւեալ երկու յոյժ կարեւոր խնդիրները.

Ա. Թէ դործողութեան ինչ եղանակի պարտ է հետեւիլ մեր կառավարութիւնը յառաջիկայ նոր կաթողիկոսական ընտրութեան ժամանակ.

Բ. Ո՞րպիսի դիրք պարտ է բռնել մեր կառավարութիւնը նոր կաթողիկոսի վերաբերմամբ, նորա հաստատուելուց և իւր բարձր պաշտօնավարութեան մէջ մըտնելուց յետոյ »։

Պառոն Նիքոլայի այս երկու խնդիրները քննել և լուծել հարկ անհրաժեշտ կը համարի. քանզի, կ'ըսէ, «երբ 1857 թուականին Ներսէս կաթողիկոս վախճանեցաւ, մեր (Ռուսական) կառավարութիւնը պէտք համարեց հեռեւիլ մի ՆՈՐ, մինչեւ այն ժամանակ ի կիր չառնուած քաղաքականութեան »։ Եւ կը բացատրէ թէ այս քաղաքականութիւնն էր Թուրքիոյ Հայ եպիսկոպոսներէն կաթողիկոս ընտրելու գաղափարին նախամեծարութիւն տալ. որպէս զի Թուրքիոյ Հայ ժողովուրդն առաւել ի իր մասնակցութիւն ունենայ կաթողիկոսական ընտրութեան դործին, և այսպէս ամրապնդին Թուրքիոյ Հայոց ընդ Էջմիածնի Մայր աթոռոյ յարաբերութեան թուլցած կապերն, և վերականդնի ամենայն Հայոց կաթողիկոսական աթոռոյ գլխաւորութիւնն Թուրքիոյ Հայոց հոգեւոր վիճակայ վրայ, որով ՀՕՐԱՆԱՑ ՌՈՒՍԻՈՑ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆՆ ԹՈՒՐՔԻՈՑ ՀԱՑՈՑ ՄԷՋ ։

Այսպէս Պառոն Նիքոլայի իւր պաշտօնագրով կը հաստատէ թէ Ռուսիոյ կառավարութիւնն Ս. Էջմիածնի ամենայն Հայոց կաթողիկոսական Մայր աթոռը իրրեւ յոյժ յարմար դործիք նկատած է իւր քաղաքական աղդեցութիւնը տարածելու Թուրքիոյ Հայոց վրայ. մանաւանդ Խրիմու պատերազմէն վերջ, յորում հոգեվոյ Ներսէս կաթողիկոսէն բնաւ որ և է օդնութիւն չէը վայելած. ինչպէս կը յուսար վայելել, անցեալէն քաջալերեալ, յիշելով Ս. Էջմիածնին դործակցութիւնն ի պատերազմին որ ընդդէմ Պարսից, ի 1828 թուականին ։

Այս վոլձառութեամբ Ռուսիոյ կառավարութիւնն առաւել նախամեծար համարած է, 1857 թուին, Թուրքիոյ Հայ եպիսկոպոսներէն մին ԸՆՏՐԵԼ ՏԱԼ ի կաթողիկոսութիւն ամենայն Հայոց, յուսալով թէ կրնայ օդտիլ անոնց անփորձութենէն և անհմտութենէն ի վերայ Ռուսական միտքին, և գտնել յարմարադոյն դործին իւր քաղաքականութեան յարելը։ «Ուշի, կ'ըսէ Պառոն Նիքոլայի, եչ թէ միայն մեր Կ. Պոլսի դեսպանութեան և կովկասեան իշխանութեան բոլոր դործողութիւնները այդ մտքի ուղղութիւն առին, ապա և նոյն իսկ Էջմիածնի Սինոդը, «իբրեն արուած աղդարարութեանց» հաւէժատ՝ ուղղակի ցանկութիւն յայտնեց՝ դրութեամբ առ Կ. Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքն, որ Էջմիածնայ Հայրապետական աթոռի վրայ Տաճկաստանի Լուսաւորչական բոլոր հայ հոգեւորականներուն մէջ մի քանի հոգի ընտրեն։

Իրողութիւնը արդէն հաստատած էին. բայց երբ ռուսական բարձր պաշտօնեայ մը իւր դրութեամբ կ'ապացուցանէ թէ Էջմիածնի Սինոդն պարզապէս դործիք մ'է ի ձեռս ռուսական կառավարութեան, որ ինչպէս ուզէ՝ այնպէս կը շարժէ զայն, հաժաձայն իւր դիտաւորութեանց. ոչ եւս տարակուսի ներքեւ կը մնայ այդ փիճակ, որ համայն Աղգին ցաւ և յուսահատութիւն տալու չափ կ'աղդէ։ Պէտք է նկատել նաեւ թէ այդ Սինոդ և անոր սըրբազան անդամք, կաթողիկոսական ընտրութեան մէջ յոյժ կենսական չահեր ունին. քանի որ իրենցմէ մին կրնայ հաւանական ընտրելին լինել, եւ անոր սիրելիներ և անձնուէրներ մեծապէս չահուիլ և օդտիլ անկէ, յետ ընտրութեան։ Սակայն բարձրագոյն իշխանութիւնը կը պահանջէ կ'ըլլը հնազանդութիւն, զոր երթէ չցուցնեն սինոդականք, անտարակոյս ռուսական չնորհքներ կը զրկուին. ուստի այդ չնորհաց ակնկալութեամբ սինոդականք կը նախընտրեն ստորակութիւնը քան աղդայնութիւնն և աղդային ու եկեղեցական չահուց պահպանութիւնը։

Էջմիածնի սինոդականք այնպիսի անհոգի մարդամէջենայներ նկատուած էին ի ձեռս Ռուսիոյ կառավարութեան, որ Մատթէոս կաթողիկոսի երեսէն վշտացեալ և անարգեալ և այդ պատճառաւ մինչեւ առ կառավարութիւնն (անտարակոյս դարձեալ լսորհրդով ռուս կառավարութեան) բողոք բարձած լինելով հանդերձ, յաՀոդին ընտրութեան պահուն, դարձեալ ռուսական կառավարութեան դիտաւորութենց կուրօրէն հնազանդեցան, Թուրքիոյ հայ եպիսկոպոսներէն մին կոչելու ի կաթողիկոսութիւն ամենայն Հայոց, թէև Պառոն Նիքոլայի կը ջանայ ցուցնել թէ Մատթէոսի յաջորդին ընտրութեան պահուն ռուսական կառավարութիւնն ի սկզբան մտադիր եղած է չունենալ ոչ մի ուղղակի մասնակցութիւն և թողուլ այդ դործն ընտրողներուն տպատ կամքին. բայց յետոյ կը հաստատէ թէ անտարբեր չէ մնացած, նկատելով թէ կաթողիկոսին ընտրողներուն մեծամասն քուէ...հպատակ...ուստի կը խոստովանի թէ Պառոն Նիքոլայիի դեսպանատունը (յայնժամ դեսպան էր Իգնաթիէֆ գօրավար) վոչի տարաւ կաթողիկոսական աթոռի թեկնածուները կշռադատել, որոնց մէջ Ռուսիոյ այն ժամանակուայ դիտուններին և չահերին առաւել յարմար եկող կանխատան Թուոյ էր լինել Պրուսայի վիճակաւոր Գէորգ Սըրբազան», կըսէ Պառոն Նիքոլայի։

Այդ բան յընտրութեան Գէորգ որբազանի չատ լաւ յայտնուած էր, Բայնժամ մեզ եւս իրրեւ աղդային նորահաս դործիչներէ մին, առաջնորդութեամբ Խրիմեան Մկրտիչ, Տէր Սարգսեան երեմիա վարդապետաց և այլոց և կեղեցականաց և աշխարհականաց մեծ չանք ըրինք որ Էյաջողի Գէորգի ընտրութիւն. դի յայտնէ յանուանէ դիտէինք թէ ի դիմաց Իգնաթիէֆ գօրավարի ո՛չը էին որը կ'աշխատէին Գէորգ սըրբազանի քուէն յաջողցնել։

Ուրեմն Պառոն Նիքոլայիի պաշտօնագիրն ո՛չ եւս տարակոյս կը թողու թէ Մատթէոս և Գէորգ Ռուսիոյ կանխատանէրն էին, և Ռուսիա յաջողեցաւ միաձայն ընտրութեան մէջ, 115 քուէիւք, որոց մեծամասնութիւն կ. Պոլսոյ Ազգ. ժողովին տուածն էր, ի դիմաց 45 առաջնորդական վիճակաց Թուրքիոյ, եկեղեցական և աշխարհական ընդ ամենը 90 քուէ, Ձեացեալ 25 քուէն կը

վերաբերեր Ռուսիոյ և Պարսից իշխանութեան ներքև գտնուող հոգևոր վիճակաց և հնդկաստանի Հայոց։

Պատուն Նիքոլայիի պաշտօնագիրն ոչ ևս տարակոյս կը թողու նաև թէ Ռուսական կառավարութիւնն անտարբեր չի կրնար մնալ կաթողիկոսական ընտրութեանց մէջ. և թէ՝ էջմիածնի ամենայն Հայոց կաթողիկոսութիւնն իւր ձեռաց մէջ գործիք մ՚ընել կ՚ուզէ իւր քաղաքական ազդեցութիւնը զօրացնելու համար Թուրքիոյ Հայոց մէջ։

(Շարունակելի) փ.

ԵՐԷԿԻ ԹՂԹԱԲԵՐԸ

—o—

Լոնտրա 23 Նոյ.— Վիքթօրիա թագուհւոյն դուստր Պաթէմպէրկի Պէատրիս իշխանուհին իշխան մը ծնաւ։

Պօմպայ 23 Նոյ.—Ատենէն հասած տեղեկութիւնք կը ծանուցանեն թէ Աֆղանի Անգլիական ներկայացուցիչը Մօքտորա կըզղին դրաւեր է հոկտ. 30ին։

Լոնտրա 21 Նոյ.—Թայմզ կը կասկածի թէ կիլզաներու ապստամբութիւնը Ռուսիոյ թելադրութեամբ եղած է։

Փարիզ 24 Նոյ.— Թան կը կարծէ թէ Աւստրիոյ և Անգլիոյ ընթացքը Պուլկարիոյ Ռուսական կայն կը հաւատայ նաև թէ այս տերութիւնք աւելին կարող չեն ընելու։ Այժմ կարգը Անգլիոյ և Աւստրիոյ երկաւ հասկնալու համար իրենց անկարողութիւնը երբ տեսանեն որ Ռուսք իրենց նպատակին հասած են առանց դաշնադրութիւնները յայտնի համարձակ բռնաբարելու։

Հռոմ 24 Նոյ.— Իտալիա պիտի առաջարկէ տերութեանց որ Մինկրելիի իշխանին ընտրելիութիւնը ընդունին այնու պայմանաւ սակայն որ Ռուսիա ալ Օսմանիէի լուծման առաջարկէն հրաժարի։

Վիէննա 24 Նոյ.— Կառավարական ակումբներու մէջ Մինկրելիի իշխանին ընտրութիւնը եւ նոյն իսկ անձը սաստիկ կը քննադատեն։ Կը կարծուի թէ Աւստրիա պիտի չանայ Մինկրելիի իշխանին ընտրութիւնը Պուլկարաց մերժել տալու։

Սօֆիա 24 Նոյ.— Մի քանի Ռուս պաշտօնակալք մեկնելու ատեն ըսեր են թէ գրաւումը որոշուած բան մ՚է։

Հանրային կարծիքը Մինկրելի իշխանին ընտրելիութեան շատ հակառակ է, և կառավարական ակումբները կը կարծեն թէ և ոչ մի Պուլկար ժողով զայն չպիտի ընդունի։

(ԱՆՈՒՂՂԱԿԻ ՁԱՄԲՈՎ)

Վիէննա 23 Նոյ.—Ֆրէնտէնպըլատ և Բրէս կը հերքեն Աւըստրիոյ և Անգլիոյ մէջ կարծեցեալ դաշնակցութեան մը լուրը Պ. Քալնօքիի խաղաղասէր քաղաքականութեան վրայ հիմնեալ, և կը յաւելու թէ պատերազմ ընելու նպատակ ունեցող բոլոր դաշնադրութիւնք նախապէս մերժուած են։

Փուտա-Բէշթ 25 Նոյ.—Աւրատքին գործոց յանձնախմբի (Հունգարական պատուիրակութիւն) տեղեկագիրը ներկայ համակրութիւն կը յայտնէ առ Պուլկարս, և կը ցաւի որ Ռուսիա Պերլինի դաշնագիրն ստորագրած լինելով հանդերձ, Պուլկարիոյ ինքնօրինութեան և իրաւանց վրայ բըռնանալու չանքեր կընէ։

Տեղեկագիրը նախարարութեան կը յանձնարարէ խնդիրն ուսումնասիրել, այն տեսակէտով որ Աւստրօ-Հունգարիա նախաձեռնութիւն ստանձնէ Պուլկարիոյ և Րումէլիի միութիւնը օրինաւորապէս ի գլուխ հանելու համար։

Յանձնախումբը գոհութեամբ կը նկատէ որ տերութեանց միաժամանութիւնը դաշնագիրը պահպանելու կողմն է, և նոյն իսկ Ռուսիա սոյն դաշնագրէն հեռանալու գիտաւորութիւն չունի։

Տեղեկագիրը կըսէ թէ յանձնախումբը կը ցաւի որ Պուլկարիոյ դէպքերը Պերլինի դաշնագրին նկատմամբ Ռուսիոյ տեսակէտին չեն համաձայներ։

Յանձնախումբը Ռուսիոյ հետ լաւ յարաբերութեանց պահպանման կը հաւանի։ Տեղեկագիրը կը [illegible] եթէ այդպիսի պարագայ մը ծագի, Հունգարիա ամեն զոհողութիւն պիտի ընէ միապետութեան դիրքն ու հեղինակութիւնը անփոփոխ պահելու համար։

Սօֆիա 26 Նոյ.—Գերմանական հիւպատոսը Պուլկար կառավարութեան յայտնեց թէ Պուլկարիոյ Ռուս հպատակաց պաշտպանութիւնը իրեն յանձնուած է։

Փուտա-Բէշթ 26 Նոյ.— Աւըստրիական պատուիրակութիւնը Պօսնայի և Հերսէքի զօրաց համար խնդրուած վարկը ընդունեց։

Լոնտրա 26 Նոյ.—Թայմզ կըսէ թէ Պուլկարիա Զարին հաճոյ ոև է իշխան մը պէտք չէ ընդունի։

ԹԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Մայրաքաղաքիս Սպանիական Նախկին դեսպան կոմս Տ՚Աբրաքօյլ տիկնոջ Շէֆագալէ պատուանշանի Ա. աստիճանը արուեցաւ։

Ա. կարգի Մէճիտիէ՝ Ռուսիոյ Զարին թիկնապահ և սպայակոյտի գնդապետ Պ. Նիքօլա Քօլպարս զօրավարին։

—Վեհ. Սուլթանն իմպիրյազ պատուանշանի արծաթի չքադրամը չնորհեց Հուդոսի կառավարիչ Քէմալ պէյի։

—Վեհ. Սուլթանի սենեկապետ Հաճի Հիւսէյին պէյ՝ որ Ն. Կ. Վեհափառութեան կողմէ Մէքկէի Շերիֆ Աֆքիւլ-Իէֆիզ փաշային չնորհեալ իմպիրյազի պատուանշանը տարած էր, երէկ մայրաքաղաքէն վերադարձաւ։

Ն. Վեհ. Սուլթանի ողիմպատոս հասած միջոցին Ղապի Աչմէտ Մուխլիս փաշային և այլ բարձրաստիճան անձանց կողմէ դիմաւորուեր է։ Խոիվ Թէվֆիգ փաշա եւս յատկապէս Ապէտինի պալատն հրաւիրելով մեծարեր է և միատեղ ճաշեր է։

—Յունաստանի պատերազմական գործոց նախորդ պաշտօնեայ Պ. Քօրոնիոյ զօրավարն որ ժամանակէ մ՚ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուի, երէկ կառքով պատը ճատատէնիէն անցած միջոցին, [illegible] կառքը չրջեցաւ և զօրավարն ու ընկերը մէջը ճնշուին։ Մերձակայ խանութներէն անմիջապէս օգնութիւն հասնելով կառքին պատուհաններէն դուրս հանեցին զանոնք։

Ազգային ներուն խորհրդակցութեան զօրավարին և իւր ընկերոջ ձեռքերն վիրաւորեցան։

— Օլտէմպուրկի Ափքսանդր իշխանը չորեքշաբթի օր փարիզ հասեր է։

Զարին Հօրեղբօրորդի Լէօյթէնպէրկ դուքսն ալ նոյ. 12ին թուլօն հասեր է։ Տիմիդրի-Տօնաքոյի և Սարլօք Ռուսական նաւերը զայն ընդունելու համար ապասեր են։

—Մալկարայի մէջ Մարիամ անուն Հայ կին մը Մահմէտական նորահրէշութիւնն ընդունելով ֆաթմա յորջորջուեր է։

—Սօֆիայէն քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ կատպան էֆէնտի Մինկրելիի իշխանին ընտրելութեան մասին խնամակալութեան կարծիքն հարցնելով այս վերջինն պատասխաներ է թէ չը ճանչեր զայն, թէ Պուլկարիոյ իշխանին ընտրութիւնը ազգային մեծ ժողովէն միայն կախեալ է, և թէ խնամակալութիւնը իրաւունք չունի ոչ ընդդէմ և ոչ ի նպաստ կարծիք յայտնելու։

Կատպան էֆէնտի առաջարկեր է նաև Բ. Դրան կողմէ խնամակալութիւն մը կարգել, խնամակալութիւնը պատասխաներ է Պերլինի դաշնագիրը այսպիսի պարագայ մը նախատեսած չէ, և թէ խնամակալութիւնը առ այժմ չը կրնար պատասխան տալ այսպիսի խնդրոյ մը վրայ։

—Լոնտրայէն Հավասի կը ծանուցանեն թէ Ռուսիա որոշած է Մինկրելիի իշխանին ընտրելութիւնը առաջարկել այն ատեն միայն երբ Պուլկարական խնդրոյն կարգադրութեան համար, տէրութեանց հետ համաձայնութեան հիմ մը գտնուի նախապէս։

—Դարձեալ Լոնտրայէն Նյէֆֆրայէ-Բրեսէ լրագրին կը գրեն թէ Վիէննայի նախարարութիւնը Պուլկարական խնդրոյն մէջ նոր գործ մը պիտի կատարէ ի ժամուն որ Րումէլիի խնդիրը լուծելու և կազմական կանոնագիրը մեծ տերութեանց միջոցաւ վերաքննելու կը վերաբերի նոր իշխանի մը ընտրութենէն առաջ։ Վիէննայի կառավարութիւնը նախ պիտի բանակցի մուս տէրութեանց հետ և այս տեմիւ Եւրոպական Դեսպանախորհրդոյ մը գումարումն պիտի առաջարկէ։ Եթէ խնդիրն այսպէս լուծուի, տէրութիւնք Մինկրելիի իշխանին ընտրելիութեան դէմ առա կարծիքն չպիտի ընեն։

—Վիէննայէն թուին կը գրեն թէ Միլան թագաւորին անմիջապէս պէլկրատ վերադառնալուն պատճառն Ռուս Պաշտօնակալի մը պէլկրատ հասնիլն է եղեր որ պարեւոր հեռագիրներ ունի հետը։ Պելկրատի Ռուս գործակատարը արտաքին գործոց նախարարին հետ քանի մը ժամ տեսակցեր է։

— Մայրաքաղաքիս Ֆրանսական դեսպան Մանթէպէլլոյ կոմսն նախընթաց գիշեր փառաւոր հայկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշայի։

— Մայրաքաղաքիս Անգլիական նաւային կցորդ Քան հարիւրապետը Սև ծովու ռուսական բոլոր նաւահանգիստները պարտեր և երկարօրէն քններ է։ Սա կը յայտնէ թէ Սև ծովու մէջ նաւային ահաւոր զօրութիւն մը կազմելու համար մեծ չանքեր կը լինին. սակայն Ռուսիոյ կողմէ մեծ լուռ թշնամութեան մը երկիւղ չկայ։ Տակաւին ամիսներու կարօտ է ռուսական զրահաւորաց չինութիւնն աւարտելու համար։

Ի Պաթում, հրամանատարին հիւթասային արևելեան կողմը հոգային նոր չինութիւններ կըլլան. նաւահանգիստին մուտքը պաշտպանող բերդը կըն[illegible]գարձակեն և արևմտեան կողմը նոր պատնէշներ կը կանգնեն ոչ զոք ցամաքը չհանելու համար։

—Ալէքսանդր իշխանը Սիլիստրիայի պատերազմին տարեդարձին առթիւ խնամակալութեան չնորհաւորական հեռագրին հետեւեալ կերպով պատասխաներ է։

«Ձեր չնորհաւորութեանցն համար ի բոլոր սրտէ չնորհակալ եմ։ Կը հպարտանամ տեսնելով որ ամբողջ Պուլկար ժողովուրդը սոյն օրը կը տօնէ։ Փոխարէն զօրավարին մեկնելուն համար կը չնորհաւորեմ զինեզ։»

—Նախընթաց օր Փիռսի մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը տեղի ունեցեր է որ 10—12 երկվայրկեան տեւեր է առանց ծանր վնաս պատճառելու։

Մինչդեռ օրը Իզմիրի մէջ ալ երկ-

Ծատրակ Ծօղօ իրատարակ ուզելս ի՛նչ որ ես գրել եմ Ծօղօյի մասին, ինչ որ ես գրել եմ Ծօղօյի եղած ժամանակ իմ հետ, ես ուզում եմ որ ինքն էլ կարդա, ուզում եմ որ ինքն էլ տեսնի, թե ես ինչ եմ գրել իր մասին, ինչ որ ես գրել եմ, ես չեմ ուզում որ ինքն էլ ասի թե ես սուտ եմ գրել, ես ուզում եմ որ ինքն էլ ասի թե ես ճիշտ եմ գրել, ես ուզում եմ որ ինքն էլ ասի թե ես ինչ որ գրել եմ

Ա՛յդ ինչպե՞ս կարելի է, որ ես ձեզ չհանդիպեմ, երբ ամեն օր ձեր տունն եմ անցնում, ամեն անգամ էլ ձեզ տեսնում եմ պատուհանի մոտ, ձեր գրասենյակում, ձեր սենյակում, ձեր ամբողջ տան մեջ, ուր որ ես նայում եմ, ձեր ստվերն եմ տեսնում, ձեր ստվերը, որ ինձ հետ է միշտ, ինչպես իմ սեփական